

Za devetdeset let skrbi za ohranitev in razvoj slovenstva na Hrvaškem prejme Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom Zagreb red za zasluge.

Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom v Zagrebu je najstarejše društvo Slovencev v Evropi. Nепretrgoma deluje že od leta 1929, ko sta bili ustanovljeni Slovenska (Narodna) knjižnica in čitalnica. Pobudnik je bil takratni profesor na zagrebški veterinarski fakulteti dr. Fran Zavrnik. Društvo je na območju današnje Republike Hrvaške delovalo od obdobja Kraljevine Jugoslavije do samostojne Republike Hrvaške in v tem državnem okviru svoje delo nadaljuje še danes. Skozi devet desetletij so različne politične okoliščine in spreminjajoči se čas narekovali različne načine in zapovedovali različne omejitve njegovega delovanja. A prva in tudi nekatera poznejša prelomna leta so postavila društvo na dovolj trdne temelje, da je lahko preneslo vse premene in težave.

Devetdeset let neprekinjenega delovanja pomeni devetdeset let neutrudne skrbi za ohranjanje in negovanje slovenskega jezika, tradicije, kulture in običajev. Društvo je s tem poskrbelo za obstoj slovenske manjšine na območju Hrvaške. Gotovo je bilo najteže med drugo svetovno vojno, ko je bilo društvo prepovedano in je štiri leta delovalo v ilegali. Po zaslugi lastnika zagrebške tovarne piškotov Vilima Bizjaka, ki je v Zagreb prišel iz Rogaške Slatine, je društvu uspelo ohraniti premoženje, da je lahko po vojni nadaljevalo delo. Posebej pomembno prelomnico pa je prineslo leto 1991, ko sta Slovenija in Hrvaška postali samostojni državi in so Slovenci na Hrvaškem postali manjšina. Začeli so se organizirati v društva tudi drugod, ne le v Zagrebu, in tako danes na Hrvaškem deluje 15 društev, Slovenski dom pa ostaja med vsemi največje.

V Slovenskem domu s to dolgo tradicijo pripravljajo različne ljubiteljske programe, kot so predavanja, predstavitve knjig, koncerti, razstave in pogovorni večeri. Tako poglobljajo vezi med državama in so vedno odprti za zanimanje in pozornost tudi drugih Zagrebčanov. V prostorih društva prirejajo dopolnilni pouk slovenskega jezika, prizadevajo pa si, da bi ga uvedli tudi v nekatere zagrebške osnovne šole.

Ob ustanovitvi je bila prednostna naloga društva približati zagrebškim Slovincem knjige in časopise v materinščini. S knjigami, ki jih zbira, hrani in izposoja knjižnica Slovenskega doma, to počno še danes, ko je njihovim članom na voljo sedem tisoč knjig v slovenskem jeziku.

Prav tako skoraj od začetka v društvu negujejo zborovsko pesem: najstarejša ljubiteljska skupina je mešani pevski zbor, katerega začetki segajo v leto 1930, ko je bil zborovodja Ivan Gorenšek. Sprva je deloval samo mešani zbor, pozneje pa še moški in ženski zbor ter oktet. Mešani pevski zbor se redno udeležuje velikih zborovskih srečanj v Sloveniji, kot sta Tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični in Primorska poje. Od leta 2011 ga vodi prof. Ivica Ivanović.

Zelo dejavni sta ustvarjalna delavnica Šopek, najmlajša sekcija Slovenskega doma, in duhovna skupina, ki skrbi za maše v slovenskem jeziku v Zagrebu. Slovenski študentje zagrebške glasbene akademije imajo pri društvu svojo skupino Dom, znotraj društvene galerijske dejavnosti pa se redno predstavljajo profesionalni in amaterski umetniki. Društvo prireja potopisna, zgodovinska in alpinistična predavanja, ki so vselej dobro obiskana.

Z državnim odlikovanjem se domovina Slovenija zahvaljuje Slovenskemu domu Zagreb za devetdeset let skrbi za ohranitev in razvoj slovenstva na Hrvaškem ter mu želi še mnogo uspehov pri povezovanju Slovencev v Zagrebu in na Hrvaškem in pri negovanju prijaznega vzdušja med Slovenci in Hrvati ter med Slovenijo in Hrvaško.